

СЕКЦІЯ 6
СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ – КАТАЛІЗАТОР ЧИ
СТРИМУВАЧ ПРОГРЕСИВНИХ ЗМІН У ВІТЧИЗНЯНІЙ
ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ?

УДК 334.021

Гнатюк Лідія
студентка групи ПФМз-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Науковий керівник: Тимошик Наталія
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Lydia Hnatyuk
Student of the group ПФМз-51
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine
Scientific supervisor: Nataliia Tymoshyk
PhD (Economics), Docent
Associate Professor of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОЦЕСІ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ТА
ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У СТРАХУВАННІ
USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE PROCESS OF RISK ASSESSMENT AND
DECISION SUPPORT IN INSURANCE

Поширення глобальної конкуренції, динамічне впровадження сучасних технологій та зростаючий рівень інфляції впливають на забезпечення стабільності страхового бізнесу. Щоб зберегти стабільність, у своїй діяльності страхові компанії враховують все більшу кількість чинників внутрішнього і зовнішнього середовища та намагаються своєчасно розпізнавати та попереджувати ризик.

Розвиток системи управління ризиками та її постійне вдосконалення обумовлено потребою знизити негативні наслідки ризиків, загальних для більшості вітчизняних страховиків. Тому основною складовою антикризового управління є ідентифікація та оцінювання ризику, яка зводиться до визначення ступеня ймовірності настання ризиків та розмірів потенційного збитку.

Ризик у страховій діяльності – усвідомлена небезпека виникнення непередбачуваних утрат очікуваного доходу, прибутку, майна, капіталу у зв'язку з випадковими змінами умов ведення діяльності, несприятливими обставинами [1]. Страховий ризик передбачає можливість різного рівня фінансових втрат через настання непередбачуваних подій для потенційних клієнтів та застрахованих осіб страхових компаній.

Оцінка ризику полягає у визначенні ступеня ризику кількісним чи якісним способом. Кількісна оцінка ризику відображається у тарифних ставках, розмірі капіталу, зваженого на ризики. Якісна оцінка визначає види ризику та чинники, що впливають на його рівень при проведенні певного виду діяльності.

Науковці та практики мають у своєму розпорядженні значний інструментарій для оцінки та відстеження ризику. Серед них можна виділити такі методи, як метод середніх величин, метод індивідуальних оцінок, метод процентів. Метод середніх величин передбачає, що окремі групи ризику розподіляють на підгрупи для формування аналітичної

бази для визначення ризику. У разі, коли ризик неможливо зіставити з середнім типом ризику застосовують метод індивідуальних оцінок, який опирається на професійну підготовку, досвід та об'єктивний погляд менеджера. Метод процентів виражає собою сукупність скидок і надбавок до тієї аналітичної бази, яка зумовлена можливими позитивними й негативними відхиленнями від середнього ризикового типу.

Однак, оцінювання ризиків страхування є одним із найменш досліджених у страховій діяльності. Неякісна оцінка ризиків веде до необґрунтованого визначення тарифів, що може стати передумовою для невиконання страховиком своїх обов'язків з покриття шкоди [1].

Регіональний офіс СК «ПЗУ Україна» в м. Тернопіль проводить досить ризикову страхову діяльність. Система управління ризиками, впроваджена у страховій компанії, предствляє комплекс заходів і рішень з ідентифікації, оцінки та моніторингу ризиків, визначення допустимих меж ризиків, здійснення заходів з уникнення і мінімізації ризиків, пом'якшення їх наслідків та зменшення вразливості до кожного виду ризику. Детальні засади процесу управління ризиками в страховій компанії викладені у відповідних внутрішніх документах, у тому числі стратегії, політиках, методиках, процедурах тощо. Документи з управління ризиками регулярно переглядаються з метою відображення змін ринкових умов, продуктів і послуг, що пропонуються, та провідних практик. Діагностика АТ СК «ПЗУ Україна» свідчить про відносно стійке положення компанії на страховому ринку, при якому основною метою страховика є збереження частки ринку та недопущення втрати існуючих конкурентних позицій.

Дослідження діяльності страхових компаній, які здійснюють свою діяльність в Україні показав, що страхова компанія найчастіше зустрічається з такими ризиками як: інформаційний ризик – ризик надходження інформації, що не відповідає дійсності, викривлення інформації та її відтоку або замовчування помилок; ризик девальвація гривні; ризик недостатності резервів; ризик недостатньої кваліфікації персоналу, помилок персоналу; ризик недоброякісної конкуренції; ризик втрати клієнтів. Страховим компаніям слід удосконалювати та покращувати процес управління ризиками[2].

Технології та нові джерела даних докорінно змінюють національну економіку у т.ч. також і страхову галузь. Цифровізація змінює роль страхування: від захисту від ризиків до прогнозування та запобігання ризикам. Ризики, які покривають страховики, а також способи гарантування, розподілу та управління вимогами також змінюються. Окремі ризики стають менш частими або можуть припинити своє існування, тоді як інші, як-от кіберзахист, набувають ваги.

Щоб налаштувати свої стратегії на майбутній успіх традиційні страховики повинні прийняти інновації та використовувати сучасні технології.

Для покращення досвіду клієнтів, підвищення ефективності страховиків та команди у страхуванні все частіше використовується штучний інтелект. Згідно з дослідженням, опублікованим KPMG, у страхових та фінансових послугах рівень впровадження штучного інтелекту є найвищим серед усіх галузей (+37% за рік). Використання машинного навчання та обробки природної мови допомагає страховикам декількома способами, включаючи виявлення потреб страхувальників, управління продажами та автоматизацію андеррайтингу.

Штучний інтелект також стає цінним інструментом з точки зору ризиків, надаючи більш цілісне уявлення про клієнтів і допомагаючи визначити, чи були вони причетні до шахрайства [3].

Технології штучного інтелекту також можна застосовувати до більшої кількості джерел даних, щоб підвищити точність оцінки ризиків і котирувань. Дані інструменти можуть автоматично аналізувати дані в режимі реального часу з систем безпеки або за допомогою дронів під час андеррайтингу заявок на страхування домовласників.

При страхуванні авто інструменти штучного інтелекту доцільно використовувати для аналізу телеметричних даних та інформування про поведінку водія, щоб спостерігати, наприклад, як швидко клієнт їде в середньому, як швидко він прискорюється та чи їде він швидше за обмеження швидкості [3].

Отже, якщо страховики хочуть конкурувати на ринку, керованому клієнтським досвідом, то треба активно вивчати можливості та застосування штучного інтелекту в страховій галузі.

Перелік використаних джерел:

1. Галасюк О. В. Теоретичні засади та структура формування фінансових ресурсів страхової компанії. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». 2020. Вип. 11. С. 219–224
2. Тимошик Н. С. Страховий ринок України в контексті демографічних змін. Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах. Матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. 3 листопада 2023 С. 130-131
3. Grebeniuk N.V., Riznyk N., Zhurylo V.V., Tymoshyk, N.S. Interaction of banks and insurance companies in the context of the sale of insurance products. *Journal of the Balkan Tribological Association*. 2021. №4. P. 697-710. URL: <http://surl.li/mnfjb>

УДК 368.86:347.56

Крет Віталій

студент групи ПФМ-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Панухник Олена

доктор економічних наук, професор

завідувачка кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Vitalii Kret

Student of the group ПФМ-51

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Scientific supervisor: Olena Panukhnyk

Doctor of Sciences (Economics), Professor

Head of the Economics and Finance Department

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

СУЧАСНИЙ СТАН ОСОБИСТОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ THE CURRENT STATE OF PERSONAL INSURANCE IN UKRAINE

Особисте страхування у державі є важливою складовою фінансової системи країни, що забезпечує захист індивідуальних інтересів громадян у випадку нещасних випадків, захворювань та інших ризиків.

Послуги особистого страхування необхідні в сучасному суспільстві, оскільки вони забезпечують соціальний захист населення. Крім того, вони відіграють важливу роль у економіці будь-якої країни, оскільки виплати за страховими полісами сприяють зменшенню бюджетних витрат на соціальні програми. Також, фінансові ресурси, що належать страховим компаніям, можна використовувати як довгострокові інвестиції в економіку держави.

Варто зазначити, що 2024 рік розпочався із змін, які пов'язані з реалізацією багатьох ідей Білої книги «Майбутнє регулювання ринку страхування», які повинні забезпечити платоспроможність, стійкість та конкурентність ринку страхування в Україні з належним захистом прав споживачів послуг страхування. Ці ідеї відображені в новому Законі України «Про страхування», який вступає в дію з 1 січня 2024 року. Також ринок очікує важливих та вкрай необхідних змін у законодавстві про автоцивілку. Обидва закони будуть направлені на імплементацію провідних директив Європейського Союзу [1].

Стан ринку особистого страхування в Україні визначається декількома факторами, включаючи економічну ситуацію в країні (через, перш за все, військовий стан), рівень доходів населення, демографічні зміни та рівень свідомості про необхідність страхового